

1985, 25. února – Sdělení VONS č. 424 „Případ horníka Josefa Babici“ o perzekuci Josefa Babici, o jeho odsouzení Okresním soudem ve Frýdku-Místku a Krajským soudem v Ostravě pro trestný čin útoku na veřejného činitele a pokus o trestný čin ublížení na zdraví k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a o podmínkách výkonu trestu odnětí svobody v Nápravně výchovném ústavu Plzeň-Bory poškozujících jeho zdraví, ke sdělení je přiložen opis lékařského nálezu o zdravotním stavu Josefa Babici z 27. června 1983.

Předkládáme československé veřejnosti a československým úřadům materiál o vězněném horníkovi Josefu Babicovi. Četné údaje textu jsou ověřeny z písemností, jiné se zdají v celkovém kontextu věrohodné. Pro složitost případu a rozsáhlost materiálu nemůžeme ověřovat všechny skutečnosti, zvláště proto, že mnohé může dosvědčit jen sám Josef Babica. S touto výhradou materiál o Josefu Babicovi zveřejňujeme.

Josef Babica, nar. 27. 4. 1949 v Hovězí u Vsetína, se vyučil kovářem. V oboru však pracoval jen velmi krátkou dobu. Po zkrácené vojenské službě pracoval deset let v hornictví, naposledy na šachtě Rudý říjen v Ostravě. Vzorným pracovníkem nebyl, měnil pracoviště, rád se napil a pak se stával agresivním, za což byl v roce 1975 potrestán podle § 221/1 trestního zákona.¹ Na každé skutečné a někdy i domnělé narušení svých práv reagoval zasíláním stížností. U menších narušení jeho stížnostem buď vyhověli, nebo je odmítli; zlom nastal až v roce 1979.

V tomto roce podstoupil Babica operaci žlučníku a později u něho byla zjištěna virová hepatitida HB s AG pozitivní. Ošetřující lékařka infekčního oddělení MÚNZ v Ostravě mu sdělila, že tuto nákazu musel dostat v nemocnici, kde byl operován na žlučník.

V květnu 1980 začal vést J. Babica soudní spor proti MÚNZ Ostrava-Fifejdy o náhradu škody, způsobené mu při operaci žlučníku. Tento spor prohrál. (Ke konečnému soudnímu výroku došlo až koncem roku 1982.)

Dne 7. srpna 1980 byl Babica znovu hospitalizován na infekčním oddělení městské nemocnice v Ostravě-Porubě. Dne 20. srpna ho odtud sanitkou odvezli [a] za doprovodu příslušníka VB z Ostravy převezli k předsedovi Okresního soudu ve Vsetíně dr. Riedlovi², který mu oznámil, že bude 28. srpna 1980 předveden z infekčního oddělení ve Vsetíně ke třetí části soudního jednání jeho sporu o otcovství, poté ho umístili v nemocnici ve Vsetíně. [Dne] 28. srpna ho pak z infekčního oddělení OÚNZ ve Vsetíně odvedl pprap. Miroslav Puček, přes 190 cm vysoký (s nímž se tak Babica setkal poprvé), k soudnímu jednání, v němž soud zamítl návrh, aby Babica byl uznán otcem dítěte. Z nemocnice pak byl propuštěn 1. září.

Dne 17. září 1980 ve 12 hodin čekal Babica v restauraci „Na špicí“ naproti nádraží ve Vsetíně na příjezd vlaku. Seděl tam se svým bývalým spolužákem Bernardem Hejou. K oběma přistoupil dělník Karel Ščuka, již několikrát trestaný za krádeže, a žádal po obou peníze na pivo. Když byl odmítnut, přivolal si ještě dalšího muže. Heja i Babica jim oběma řekli, aby si na pivo šli vydělat. Ščuka pak přivolal příslušníka VB z obvodního oddělení ve Vsetíně Miroslava Pučka, kterému tvrdil, že Babica i Heja mu nadávali do cikánů. Že tomu tak nebylo, mohli dosvědčit pokladní restaurace „Na Špicí“ Věra Juřicová z Hovězí a Alois Maňák, dělník ze sklárny ve Vsetíně. Podpraporčík přistoupil k oběma a vyzval Babicu slovy: „Babica, okamžitě se zvedněte a pojdte se mnou!“ Babica odpověděl, že k takové výzvě nemá důvod, protože pije limonádu a čeká na vlak, který mu přijede za 15 minut. Pprap. Puček se otočil a vyšel ven.

Babica šel za několik minut poté na záchod. Když však vyšel ze záchodu, čekali na něho Karel Ščuka a pprap. Puček. Puček ho oslovil: „Tak ty, zkurvysyne, se mnou nepůjdeš?“

Babica mu odpověděl, že nemá žádný důvod se tak k němu chovat. Pak se otočil a šel na vlak.

Na to ho obrovitý Puček srazil rukama ze schodů a na zemi do něho začal kopat. Babica začal volat o pomoc. Z kuchyně vyběhl personál a hosté z restaurace, mezi nimiž poznal Bernarda Heju. Pak se Babica bolestí pokálel a ztratil vědomí. Poté ho pprap. Puček zvedl ze země, přičemž mu roztrhl sako. S rukou zkroucenou za

zády ho pak Puček vedl na obvodní oddělení VB. Cestou mu stále kroutil rukou. Babica ho žádal, aby mu nepůsobil bolest, že je invalidní důchodce. Puček mu odpověděl: „Ty zkurvysyne, ty si už víckrát stěžovat nebudeš, my tě stejně zabijeme!“

Asi 50 metrů od stanice VB volala na praporčíka Pučka nějaká paní, ať Babicu pustí. Puček povolil, načež se mu Babica vytrhl a šel před ním. Puček ho však doběhl, uchopil do pravé ruky svazek klíčů a udeřil Babicu do břicha, a poté do levého oka, přičemž mu zlomil nadočnní oblouk. Babica upadl na zem a začal křičet: „Nevidím, nevidím!“ a ztratil vědomí.

Do stanice VB byl pak Babica dovlečen příslušníkem VB v civilu Veselým a pprap. Pučkem. Na vrátnici se Babica probral z bezvědomí a slyšel, jak jeden z nich oznamoval: „Už ho vedu posraného!“ Z vrátnice dostal odpověď: „To nic, posere se ještě raz!“

Na stanici VB Babicovi vyhrožovali, že mu zlámou páteř, když si bude pořád stěžovat. Pak mu nasadili pouta a odvedli ho na středisko MÚNZ. Pprap. Puček odešel k lékaři a nechal Babicu pokáleného v poutech na lavičce před budovou interního oddělení. Tak ho viděli zaměstnanci MÚNZ Vsetín, dále pak Alois Maňák a pacient Holec ze Vsetína, který byl v té době na interním oddělení hospitalizován.

V poutech byl Babica, zkrvavený a pokálený, předveden před lékaře MUDr. Doubravského ze Vsetína. Babica ho požádal o ošetření, MUDr. Doubravský ho však odbyl, že je tu kvůli odběru krve, ne na ošetření (!). Pak mu přes jeho protesty odebrali krev a odvezli ho v poutech zpět na stanici VB. Tam ho vyslychal příslušník VB Josef Riedel [sic], syn předsedy Okresního soudu ve Vsetíně, na něhož si Babica předtím podal stížnost na generální prokuraturu v Praze. Riedl mu mj. řekl: „Vidíš, že ti to bylo hovno platný si stěžovat!“ Kpt. Karel Vrba řekl Riedlovi: „Nepárej se s ním, hodíme ho do sklepa, živý odtud nevyleze.“ Oba dva mu pak kroutili hlavou a lámali prsty. Nakonec mu Riedl řekl: „Seber si, ty sviňo, ty posrané věci a di se umýt!“ a poslal ho pod sprchu. Pak ho Riedl odvedl na kobku se slovy: „Tyto zdi budou od tvojí krve,“ a zamkl ho.

V 17 hodin Riedl Babicu propustil se slovy: „Seberte se, ať vás už nevidím!“ Žádný protokol s ním nesepisovali.

Po propuštění šel Babica na lékařskou pohotovost na MÚNZ ve Vsetíně. Službu konající lékař a sestra Baronová z Hovězí ho poslali do nemocnice na oční oddělení. Tam mu MUDr. Bronislava Chytilová provedla rentgen hlavy, při kterém bylo zjištěno, že má zlomenou kost nad levým okem a otřes mozku. Dr. Chytilová ho ošetřila a pozvala na převaz na neděli 19. října, kdy měla pohotovost.

Při kontrole zraku 30. října 1980 Babicovi MUDr. Chytilová zjistila trvalé poškození zraku v levém oku jako následek utrpeného zranění. Zároveň byl Babica ošetřován neurologem, protože měl levou polovinu obličeje znecitlivělou.

Začátkem listopadu 1980 navštívil Babica svého známého, bývalého vyšetřovatele vojenského soudu kpt. Miroslava Všetického z Nového Města na Moravě, a sepsal s ním stížnost na surové zacházení příslušníků VB, kterou poslal v polovině listopadu 1980 prezidentu republiky, generálnímu prokuratuře a ministerstvu vnitra. Kancelář prezidenta republiky mu oznámila, že stížnost předali generální prokuratuře, ta pak mu oznámila, že stížnost předali Krajské prokuratuře v Ostravě. Ta pak Babicovi oznámila, že případ prošetří a výsledky šetření mu sdělí.

Dne 9. prosince 1980 přijeli na obvodní oddělení VB do Vsetína vše prošetřovat kpt. ing. Benda a kpt. Bartoš, oba z ministerstva vnitra. [Dne] 8. prosince přinesl Babicovi do bytu člen VB předvolání na obvodní oddělení VB do Vsetína na 9. prosince.

Postižený Babica se dostavil na obvodní oddělení VB se svým otcem Josefem Babicou, vylíčil zástupcům MV svůj případ, dal jim k nahlédnutí lékařské zprávy z chirurgického oddělení nemocnice ze Vsetína a z Gottwaldova, které si zástupci ministerstva pečlivě ofotografovali.

Za dva dny nato přišel za Babicou do bytu v Hovězí Bernard Heja, svědek jeho napadení pprap. Pučkem v hostince „Na špici“ a sdělil mu, že ho v zaměstnání navštívili příslušníci VB ze Vsetína a vyhrožovali mu, že bude-li jako svědek vypovídat v Babicův prospěch, ponese si za to následky. Týž den si Heju, který pracoval jako pomocný hlídač ve sklárnách, pozval náčelník závodní stráže a oznámil mu, že bude-li jako svědek vypovídat v neprospěch

příslušníka VB, bude ze závodní stráže propuštěn ze zdravotních důvodů, protože nebyl ani odveden na vojnu.

V tomtéž podniku pak příslušníci VB navštívili Aloise Maňáka, dalšího svědka incidentu v hostinci „Na špici“, dne 17. října 1980, upozornili ho na příjezd inspekce z MV a řekli mu, aby byl rozumný a nedělal příslušníkům VB žádné potíže. V tomto podniku pracoval i provokatér konfliktu Karel Ščuka. I jeho navštívili členové VB ze Vsetína a instruovali ho, jak má před inspekcí vypovídat. Svěřil se s tím později u piva Maňákovi a Hejovi, kteří to pak Babicovi sdělili.

Nakonec oba zástupci MV Babicu znovu vyslechli a řekli mu, že mu dodají výsledky šetření. Až 14. 11. 1983, když už byl Babica ve věznici na Borech, zaslalo mu ministerstvo vnitra do bytu odpověď, že prý vyšetřováním bylo prokázáno, že se příslušníci nedopustili žádného trestného činu, přečinu, ani přestupku.

[Dne] 15. ledna 1981 v 7 hodin ráno navštívili Babicu v domku jeho rodičů v Hovězí dva příslušníci VB ze Vsetína a vyzvali ho, aby šel s nimi, že mu sdělí výsledky jeho stížnosti. Když odmítal s poukazem na svůj špatný zdravotní stav (byl po operaci žlučníku a po virové hepatitidě B v plném invalidním důchodu, měl oteklé nohy a právě krvácel z nosu), ubezpečili ho, že ho za hodinu přivezou zpět. Babica jim uvěřil, oblékl se a šel s nimi do auta. Členové VB ho však nezavezli na prokuraturu, jak tvrdili, ale na obvodní oddělení VB ve Vsetíně. Tam ho převzal pprap. Puček a s dalším příslušníkem VB ho převezl na Okresní prokuraturu ve Vsetíně, ačkoliv jeho stížnost „kvůli nestrannosti“ vyšetřovala Okresní prokuratura v Novém Jičíně.

Prokurátor JUDr. Vladislav Michut Babicu vyzval, aby se přiznal, že ovlivnil svědky, jinak prý bude vzat do vazby. Babica odpověděl, že nikoho neovlivňoval, že byl v nemocnici. Pak ho prohledali a oznámili mu, že je obviněn z trestného činu útoku na veřejného činitele a odevzdali mu usnesení okresního prokurátora JUDr. Tomáše Všetěčky o tom, že je vzat do vazby, protože je obava, aby nemařil vyšetřování ovlivňováním svědků. Pak ho převzala ostravská eskorta a odvezla ho do vazby krajské věznice v Ostravě. Tam byl do 9. března 1981, kdy byl na návrh vězeňského lékaře

MUDr. Kopce ze zdravotních důvodů propuštěn. [Dne] 27. března byl znovu hospitalizován na interním oddělení MÚNZ ve Vsetíně, kde byl s asi měsíčním přerušením až do 20. května 1981, kdy byl propuštěn.

V červenci 1981 ho posudková komise sociálního zabezpečení při ONV ve Vsetíně, kde byl předsedou Vladimír Houser a zástupkyní MUDr. Labajová, zavolala na polikliniku ve Vsetíně a oznámila, že mu odebírají plný invalidní důchod a vyhlášují ho jako pracovníka se změněnou pracovní schopností. Když Babica namítal, že má jako následek infekční žloutenky cirrhosu jater, řekla mu MUDr. Labajová, že když může napadat příslušníky VB, může i pracovat. Po tomto sdělení začal hledat zaměstnání, ale ze zdravotních důvodů ho žádný podnik nepřijal. Když při hledání místa požádal o pomoc vedoucího sociálního zabezpečení ve Vsetíně Miroslava Střešovského, ten mu řekl, ať prý nemá obavy, že ho stejně čeká kriminál a tam že už ho zaměstnají.

Večer 25. září 1981 šel Babica do restaurace v Hovězí pro dietní párky. Než mu je hostinská přinesla, přisedl si ke stolu, kde seděli Miroslav Knebl a Karel Hromada z Hovězí. U vedlejšího stolu seděli Milan Vašták a Jan Lažo, oba z Hovězí. Během čekání přistoupil k Babicovi Ferdinand Janiš, bývalý příslušník VB, propuštěný ze služby pro krádeže a jiné trestné činy, v té době pak pomocník VB, a začal ho polévat pivem, plival na něho a říkal mu, že se mu ten Puček nevyplatí. Pak vzal od dalšího stolu popelník a chtěl jím Babicu udeřit. Popelník mu však z ruky vytrhl host od tohoto stolu Josef Tatulák z Hovězí. Po donesení párků a limonády Babica odešel domů v doprovodu Knebla a Hromady, kteří ho ochránili od dalších útoků Janiše.

Na druhý den, 26. září, přišel za Babicou do bytu v Hovězí ppor. VB Ladislav Znamenáček ze Vsetína v civilu a ptal se ho, co měl včera za výstup s Ferdou Janišem. Když mu Babica vylíčil scénu z restaurace z minulého dne, řekl mu ppor. Znamenáček, že si může zase stěžovat. Babica pak podal stížnost na hrubé chování Ferdinanda Janiše předsedovi MNV v Hovězí Josefu Šimčíkovi. Předseda Šimčík mu řekl, že věc předá komisi pro ochranu veřejného pořádku, kam prý bude Babica přizván.

Dne 5. října 1981 v 7 hodin ráno přišli pro Babicu ppor. Znamenáček se třemi příslušníky VB ze Vsetína a odvezli ho na obvodní oddělení VB ve Vsetíně. Tam mu oznámili, že je stíhán za trestný čin výtržnictví, jehož se dopustil v hostinci Hovězí dne 25. září. Byl předveden před prokurátora, promovaného právníka Hrabovského, který na něho uvalil vazbu. Ještě téhož dne byl ve speciálních poutech „na medvěda“ převezzen do vazby v Olomouci. V prosinci byl pak odtud převezzen do vazby krajské věznice v Ostravě.

V druhé polovině prosince 1981 bylo před Okresním soudem ve Frýdku-Místku za předsednictví JUDr. Zbyňka Lakomého zahájeno hlavní líčení, v němž byl Babica odsouzen pro trestné činy útoku na veřejného činitele podle § 155 /1a, 2b trestního zákona, pro pokus trestného činu ublížení na zdraví podle § 221/1 a pro výtržnictví podle § 202/1 trestního zákona. V rámci tohoto soudního řízení byl rovněž oprávněně souzen pro dvě výtržnosti a ublížení na zdraví, jehož se v opilosti dopustil už začátkem roku 1979 a které poškození oznámili až téměř po dvou letech na popud příslušníků VB. Po celou dobu líčení byl Babica držen v poutech přes protesty obhájkyň JUDr. Pavly Švarcové, vedoucí AP v Gottwaldově. Při tomto stání vypovídali pprap. Puček, že ho Babica chtěl kopnout do přirození a on že mu nastavil pravou ruku, takže mu Babica zlomil malíček. Pak prý Babicovi nasadil chvat a nepoužil proti němu žádné násilí. Při druhém stání 6. 1. 1982 však tvrdil, že prý Babica upadl ze schodů sám.

Dne 10. ledna 1982 začal Babica ve vazbě v Ostravě zvracet krev a upadl do jaterního komatu. Byl převezzen na pohotovost do městské nemocnice na Fifejdách. Službu konající lékař MUDr. Hrbáček doporučil okamžitý převoz do nemocnice. Místo toho byl však převezzen do fakultní nemocnice v Brně s pravidelnou eskortou dne 13. ledna 1982. Primář MUDr. Burlók a ošetřující lékař MUDr. Vorel ho po vyšetření a léčení propustili 25. ledna z nemocnice s doporučením na propuštění z vazby ze zdravotních důvodů. Babica byl však znovu eskortován do Ostravy. Z vazby byl propuštěn teprve 11. února ze zdravotních důvodů na návrh vězeňského lékaře dr. Kopce.

Brzo po návratu z vězení dostal Babica na 2. března předvolání z Krajské nemocnice v Ostravě-Zábřehu na interní oddělení k vyšetření celkového zdravotního stavu ve věci stanovení invalidního důchodu. [Dne] 11. března byl z nemocnice propuštěn.

Začátkem dubna 1982 bylo ve Frýdku-Místku pokračováno v hlavním líčení, na němž Babica navrhl předvolání svědků Věry Juřicové, pokladní v restauraci „Na špici“, Zdeňka Machaly, Vojtěcha Kovaříka, bývalého příslušníka VB, oční lékařky Bronislavy Chytilové, Janákové, Jana Kopeckého, Jiřího Malíka, Miroslava Knebla z Hovězí a Jaroslavy Šulákové z Halenkova. Všechny tyto svědky pak předseda senátu JUDr. Zb. Lakomý zamítl. Dále zamítl, aby byl soudu předložen chorobopis „napadeného“ pprap. Pučka, jak to navrhovala Babicova obhájkyň. I toto přelíčení bylo odročeno.

Ve dnech 15. 4. a 4. 5. byl Babica znovu hospitalizován na interním oddělení nemocnice ve Vsetíně.

[Dne] 9. června 1982 byl Babica v Praze. Tam byl stížen nevolností, bolestmi jater (mezitím mu byly zjištěny tumory na játrech) a zvracením krve. Zašel na lékařskou pohotovost nemocnice v Krči, kde pak byl hospitalizován do 24. června na interním oddělení.

Během této hospitalizace se konalo ve Frýdku-Místku čtvrté pokračování hlavního líčení u okresního soudu. Babica se telegraficky omluvil. V hlavním líčení, které se konalo za jeho nepřítomnosti dne 23. června 1982, byl pak Babica odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 3 let, k zákazu pobytu v okrese Frýdek-Místek na 5 let a byl mu uložen ochranný dohled na dva roky [podle] § 2 odst. 2 zák. o ochranném dohledu. Tento rozsudek byl však odsouzenému doručen až v listopadu 1982. Babica se proti rozsudku okresního soudu odvolal. Řízení u Krajského soudu v Ostravě se konalo 29. března 1983. V té době byl Babica ve Fakultní nemocnici v Brně. Soudní řízení se nekonalo, předseda senátu JUDr. Sýkora však uvalil na Babicu vazbu, o čemž však obžalovaný nevěděl. Z fakultní nemocnice v Brně byl propuštěn 20. dubna 1983 s doporučením MUDr. Feiklové na další léčení v psychiatrické léčebně pro duševní poruchu (jaterní encefalopatie).

Dne 30. dubna 1983 odvezla Babicu družka vlakem do psychiatrické léčebny v Kroměříži. MUDr. Zvoníček prohlásil Babicově družce i matce, že jeho léčení si vyžádá nejméně osm měsíců. Dne 25. května 1983 si však pro Babicu přijela do léčebny kriminální služba z Kroměříže. MUDr. Zvoníček Babicovi sdělil, že dostal příkaz vydat ho do vazby, a vyzval ho, aby si sbalil věci. Babica si během balení v silné depresi podřezal žíly na levé ruce. Babicově matce později na její dotaz, proč syna vydal z nemocnice, MUDr. Zvoníček odpověděl, že má tři děti a že se kvůli němu nenechá vyhodit.

Po ošetření byl pak Babica odvezen do vazby věznice v Olomouci a odtud pak do Ostravy, kde se konalo 13. července 1983 veřejné zasedání u krajského soudu, v němž byl rozsudek Okresního soudu z [sic] Frýdku-Místku potvrzen.

Po potvrzení rozsudku krajským soudem byl Babica eskortován do věznice Plzeň-Bory, uznán vězeňským lékařem MUDr. Miroslavem Borusíkem práce schopným a umístěn na I. úseku na pracovišti knihárny.

Knihárna je na Borech na první pohled skutečně, kromě alergických astmatiků a souchotinářů (dráždivý prach z papíru), pro vězně takřka ideálním pracovištěm. Avšak vysoké pracovní normy (podle svědectví vězňů, kteří pracovali v civilu v knihárnách, jsou zde u všech výkonů o 30 až 100 % vyšší normy než venku) ve spojení s „výchovným režimem“, který trestá vězně za delší neplnění norem kázeňskými tresty od odnětí práva na tříkilogramový balíček až po umístění na tzv. uzavřeném oddělení s polovičními dávkami potravy, způsobují, že je pro některé staré, pomalé a nemocné vězně toto pracoviště nesnesitelné. Babica ani po 20% snížení normy často nesplnil celoměsíční výkonovou normu ani při dvanáctihodinové pracovní době, která se zavádí jako první opatření proti „neplničům“. A samozřejmě byl za to neustále kázeňsky trestán.

Na podzim 1983 byl Babica eskortován do vězeňské nemocnice v Praze-Pankráci. Asi po měsíci byl koncem listopadu eskortován zpět na Bory s doporučením pracovní neschopnosti do května 1984. Vedoucí vězeňský lékař MUDr. ?³ ho však nechal na lůžkovém oddělení jen do 10. ledna 1984 a poslal ho do práce.

23. ledna bylo Babicovi na odpolední směně velmi zle. Měl horečku, což si ověřili ohmatáním jeho čela někteří jeho spoluvězni, jako např. Vladimír Liberda a ing. Jiří Malík, přitom byl neobyčejně bledý a odešel na záchod, kde zvracel. Pak požádal dozorce, aby ho zavedl k lékaři. Vězeňský lékař MUDr. Šach mu však ani nezměřil teplotu, odmítl ho vyšetřit, ale naopak ho navrhl na kázeňské potrestání za neodůvodněnou návštěvu lékaře, což jeho tzv. vychovatel provedl – poslal ho na 10 dnů na uzavřené oddělení „s výjezdem“ do práce. Od té doby do května 1984 pobýval Babica jako „neplnič“ více na uzavřeném oddělení než na úseku.

Asi začátkem března měl Babica pohovor s vězeňskou psychiatričkou, která mu sdělila, že bude žádat o jeho přemístění na V. úsek, kde jsou umístěni vězni psychicky labilní a pracují bez norem. Po rozhovoru s velitelstvím však od tohoto návrhu upustila.

Oba vězeňští lékaři, MUDr. Šach a MUDr. Borusík, mu po celý čas odmítali předepsat léky, které dostával v civilu (Legalon), ba dokonce mu odmítli napsat povolení na příjem těchto léků při návštěvě. (Dostal je nakonec benevolencí vychovatele kpt. Tupého.) Když Babica požádal o přerušování trestu ze zdravotních důvodů, uvedl vedoucí lékař MUDr. Borusík ve svém zdravotním posudku, že Babica je práce schopen, má dietní stravu (dieta je jen jakási všeobecná, nikoli speciální jaterní), potřebné léky a že jeho zdravotní stav (cirrhosa jater) se za dobu jeho pobytu v ústavu zlepšil!

(Pro porovnání uvádíme opis jeho lékařské zprávy v příloze.)

Když se v kanceláři vychovatele jeho spoluvězeň Liberda zmínil o Babicovi, že při své nemoci normu splnit nemůže, odpověděl mu náladový kpt. Tupý, že pro něho je rozhodující vyjádření lékaře, takže musí od Babici vyžadovat stejné plnění norem jako od každého jiného vězně.

A tak na schůzi vězňů z knihárny 19. května na 1984 oznámil přede všemi kpt. Tupý, že pro soustavné neplnění norem navrhuje Babicu na převedení do II. NVS. „Tam už si s ním budou vědět rady,“ dodal nakonec.

Při předvolání do kanceláře pak kpt. Tupý Babicovi vysvětlil, jak si s ním v té II. trestní skupině budou vědět rady. „Tam vám

Babica, dají nášup za nové napadení příslušníka a vy se z lochu živý nedostanete!“

V druhé polovině srpna 1984 se konalo v NVÚ Plzeň-Bory veřejné zasedání Okresního soudu Plzeň-město, v němž byl Babica pro soustavné kázeňské přestupky a neplnění výkonových norem pro zbytek trestu přeřazen do II. NVS. Od 2. 9. 1984 zahájil Babica hladovku na protest proti tomu, že mu není poskytována dostatečná lékařská péče. Při návštěvě dne 22. 9. se před zraky své matky a družky zhroutil. Později byl převezen do vězeňské nemocnice v Praze-Pankráci, kde mu bylo přislíbeno léčení, a proto hladovku přerušil. Po návratu na Bory byl znovu umístěn do celodenně uzavřeného oddělení. Léčba se nezlepšila, hladovku drží dál. Vězeňský lékař vězeň MUDr. Skládal mu nevydával žádné léky. Poslední informace o J. Babicovi jsou z konce roku 1984, kdy měl být eskortován z NVÚ Plzeň-Bory do II. NVS.

Horník Babica byl jen průměrným pracovníkem. Podle pracovního posudku pro Okresní soud ve Frýdku-Místku meškal směny. Počet není uveden. Z dostupných pramenů jsme zjistili, že v době svého pracovního poměru v Uranových dolech Dolní Rožínka v letech 1976–78 měl dvě a půl neomluvené směny. Ze zprávy šachty Rudý Říjen v Ostravě pak plyne, že měl v roce 1979 jednu neomluvenou směnu, občas se prý opíjel a tehdy měl – jinak pomalý a těžkopádný – sklon k násilnostem, za což byl také v roce 1975 potrestán podle § 221/1 tr. z. Jinou jeho nepříjemnou vlastností bylo, že si občas písemně stěžoval na skutečné, nebo jen domnělé příkoří. Dokud to však byly stížnosti na maličkosti, nebo stížnosti neoprávněné, byl Babica v klidu uspokojen nebo odmítnut. Jeho potíže se vystupňovaly teprve, když tyto stížnosti byly závažné a oprávněné. A tak nesprávným a nezákonným jednáním příslušníků VB, lékařů a soudců a také částečně vlastní vinou se Josef Babica dostal do situace, v níž je. Je rozhodně nepochybné, že v jeho případě by při výkonu trestu měl být vzat ohled na jeho těžkou a nevléčitelnou nemoc přerušením trestu, nebo umístněním v nemocničním oddělení či přinejmenším náležitým snížením výkonové normy, aby tak nebyl na pokračování trestán vlastně už jen za svou nemoc.

Chceme při této příležitosti upozornit na možnou právní cestu, již by se dalo předejít podobným těžkým konfliktům a tragédiím. Protože bylo mnohokrát prokázáno, že jednání příslušníků VB a jiných veřejných činitelů vykazovalo při podobných příležitostech znaky některých trestných činů (hlavně trestných činů veřejných činitelů, trestného činu ublížení na zdraví, činů proti svobodě – viz hlava třetí, oddíl druhý, ustanovení podle § 221 až 224 a dále hlava osmá oddíl první zvláštní části trestního zákona), navrhuje, aby příslušné justiční a legislativní orgány přezkoumaly možnost, aby do čs. trestního práva (do zákona o trestním řízení soudním) byl zaveden institut soukromé žaloby ve věcech trestních, kterou by měl právo podat u soudu kdokoliv. Na rozdíl od současného stavu, kdy žalobu v trestních věcech smí podat jen prokurátor, by měl občan možnost domáhat se práva přímo soudním řízením, během něhož by mohl vést důkazy (nechat vypovídat svědky veřejně a pod zákonem sankcí). I když nelze předpokládat, že by porušování práva ze strany orgánů SNB bylo navrhovanou úpravou odstraněno, byla by soukromá žaloba ve věcech trestních přece jen účinnějším prostředkem proti nezákonnostem a přehmatům, než je dnešní možnost trestního oznámení a následného trestního stíhání prokurátorem, které je proti veřejným činitelům pro podobné jednání vedeno jen velmi zřídka a v případech s nejzávažnějšími následky.

Adresa matky: Věra Babicová, agronomka JZD Horní Vsacko, 756 01 Hovězí, Vsetín⁴

Příloha:

Lékařská zpráva, nález pro:

Babica Josef, nar. 27. 4. 1949, Hovězí Kaštýl 7

Lékařské potvrzení:

pacient v r. 1979 podstoupil operační vynětí žlučníku a v témže roce dostal infekční hepatitidu (zánět jater virového původu) typu B, který přešel do chronického (vleklého) zánětu jater trvalou pozitivitou HB a AG a je podezření na již vytvořenou cirrhosu jater. Kromě toho onemocnění pacient trpí anxiosně-depresivním

syndromem, v PL v Kroměříži v květnu t. r. diagnostikovali u prae-morbidně psychopatické osobnosti. Co do traumat centrální nervové soustavy je nutno uvést ještě otřes mozku v r. 1980.

Dalším chorobným stavem je obezita.^a

Zhodnocení:

poškození jater je trvalého a za dosavadního stavu lékařské vědy nevyléčitelného charakteru. Vyžaduje šetrnou životosprávu a trvalou přísnou dietu. Porušením této životosprávy a diety přímo může ohrozit život pacienta, onemocnění samo pak život jed-
nak omezuje, jednak – proti zdravým osobám – zkracuje.⁴

Informace o Chartě 77, r. 8, 1985, č. 3, s. 2–7.

POZNÁMKY

¹ Trestný čin ublížení na zdraví.

² Celým jménem Josef Riedl.

³ Jméno nebylo ve sdělení uvedeno.

⁴ Dokumentace k perzekuci Josefa Babici, kterou měl VONS k dispozici, se většinou nedochovala. Zachován zůstal pouze Babicův dopis psaný 10. 6. 1985 z NVÚ Ostrov nad Ohří Anně Šabatové, v němž zřejmě po nátlaku ze strany bezpečnostních orgánů protestoval proti sdělení VONS č. 424 k jeho případu, publikovaném v Informacích o Chartě 77. Ve svém dopise napsal: „Příslušníky bezpečnosti jsem byl seznámen s věcí, která byla vydána ve Vašem časopise a týkala se mých osobních problémů. Protože s tímto nesouhlasím, požádal jsem příslušníky bezpečnosti, abych proti tomuto mohl poslat na Vaši adresu protestní dopis, který prosím otiskněte ve Vašem časopise, pokud nějaký vydáváte!

Dotýká se mne osobně, že si někdo dovolil zveřejňovat můj zdravotní stav, a sice konkrétně, že jsem byl léčen v PL Kroměříž a o mé chorobě [sic] po těžké žloutence-cirrhose [sic] jater. Nikomu jsem toto NEDOVOLIL!!

Chci Vám všem dát jasně najevo, že s tímto nesouhlasím, a svou soudní při si chci řádně dořešit za pomoci advokátní poradny, čestně podle platných česko-slovenských zákonů.

^a Za větou je odkaz na poznámku pod textem tohoto znění: „Tohoto chorobného stavu však Babicu vězeňský režim na Borech skutečně zbavil.“

Nezasahujte prosím do mých soukromých věcí, protože o tuto popularitu rozhodně nestojím! Musíte respektovat lékařské tajemství a taky mou osobu, protože jsem nikoho o Vaši publikaci nežádal, aby ze mě jste [sic] dělali obětního beránka. Nestojím o Vaši propagandu a respektujte prosím tuto žádost, kterou Vám touto cestou zasílám a důrazně Vás žádám o nevměšování se do mého případu!“ LP, Sb. VONS, inv. č. 23, sign. II/1, kart. 13.

- ⁵ Babičův případ sledoval Vladimír Liberda, který se po svém propuštění z vězení v květnu 1984 osobně účastnil shromažďování a prověřování údajů o jeho perzekuci. Uveřejnění zprávy o Babičově případu provázely komplikace, podle Liberdy bylo původně zablokováno vetem jednoho ze členů VONS. Jako sdělení VONS byla zpráva publikována teprve po intervenci u Václava Havla. Podle Liberdy však byla natolik zkrácená, že „*některé přestupky státních teroristů v ní postrádají logiku*“. Plný text zprávy o pronásledování J. Babiči a informaci o okolnostech vzniku sdělení viz LIBERDA, Vladimír: *Příběh orwellovských let*, Brno 1995, s. 144–160 (kapitola XXI. „Horník Babica“).